

Stanovisko Bankovej rady NBS

Banková rada prerokovala a vzala na vedomie materiál Ekonomický a menový vývoj – jeseň 2023.

Aktuálna predpoveď analytikov NBS pre vývoj slovenskej ekonomiky potvrdzuje základné smerovanie z predchádzajúcej predpovede. Dlhšie trvajúce obdobie vyššej inflácie a sprísňovanie menovej politiky si vyberajú svoju daň v podobe oslabenia spotrebiteľského dopytu a investičnej aktivity. Vonkajšie cenové tlaky postupne ustupujú, čo prispieva k pokračujúcemu poklesu inflácie. Jej úroveň však naďalej ostáva na historicky vysokých úrovniach.

Inflácia v auguste podľa očakávaní klesla na jednocifernú úroveň a bude pokračovať v znižovaní aj v nasledujúcich mesiacoch. Celková inflácia by mala byť v nasledujúcom roku mierne nižšia v porovnaní s predošlými očakávaniami. Rýchlejšiemu zníženiu inflácie bude v roku 2024 zabráňovať nevyhnutné dorovnanie regulovaných cien energií pre domácnosti na trhové ceny.

Inflačné tlaky odznievajú najmä pri potravinách. Prispievajú k tomu nižšie ceny energetických a poľnohospodárskych komodít na svetových trhoch, ktoré usmerňujú aj ceny tuzemských výrobcov. Silnejší výmenný kurz eura a nižšia inflácia dovážaných produktov pomáhajú tmiť rast cien spotrebných tovarov. Rizikom budúceho cenového vývoja ostáva prenos vyšších mzdových nákladov. Pretrvávajúce pnutia na trhu práce môžu pri mzdových vyjednávaniach vytvárať priestor na dobiehanie prepadu reálnych príjmov z minulého a tohto roka. Predstavuje to riziko zotrvania inflácie na vyšších hodnotách aj v nasledujúcich rokoch.

Po tohtoročnom spomalení ekonomického rastu by v nasledujúcich rokoch mohlo dôjsť k postupnému oživeniu. Budúci vývoj ekonomiky však ostáva neistý. Dostupné údaje signalizujú slabý výkon svetovej ekonomiky v ďalších mesiacoch. Vzhľadom na vysokú otvorenosť slovenskej ekonomiky možno očakávať, že ochladenie zo zahraničia sa dotkne aj Slovenska v podobe slabšieho zahraničného dopytu po našich výrobkoch. Prísnejšia menová politika a zhoršený prístup k financovaniu budú vo významnej miere tmiť úverové aktivity pre podniky aj domácnosti. Rast ekonomiky bude v budúcom roku pomalší, ako boli očakávania v lete.

Vysoké ceny aj naďalej doliehajú na domácnosti. Inflácia ubrala z ich kúpnej sily a pokračuje značné obmedzovanie nákupov. Zníženie spotreby domácností v tomto roku môže patriť k historicky najvyšším. Klesajúci trend inflácie a dynamický rast nominálnych a postupne aj reálnych miezd by mohli postupne zlepšiť rozpočty domácností. To vytvorí priestor na opätovné obnovenie rastu spotreby, ako aj obnovenie vyčerpaných úspor.

Trh práce, podobne ako v ostatných krajinách, ostáva prekvapujúco odolný. Dôvodom je dlhodobý pretrvávajúci nedostatok kvalifikovaných pracovníkov. Firmy sa snažia udržať si zamestnancov aj napriek slabším ekonomickým výsledkom. Zároveň to vytvára predpoklady pre dynamickejšiu rast miezd aj v budúcom roku.

Zásadným domácim rizikom je súčasný stav verejných financií. Udržateľnosť verejných financií Slovenska patrí k najhorším spomedzi všetkých členských krajín Európskej únie, ktorá predstavuje významný faktor zraniteľnosti slovenskej ekonomiky. Na základe aktuálneho odhadu analytikov NBS by mal deficit v tomto roku dosiahnuť úroveň 5,5 %. Predstavuje to najvyšší deficit od veľkej finančnej krízy v rokoch 2009 - 2010. Súčasnú nastavenie rozpočtovej politiky udrží deficit na podobne vysokých úrovniach. Je nevyhnutné v čo najkratšom čase prijať adekvátne konsolidačné opatrenia na ozdravenie verejných financií v rozsahu, ktorý zabezpečí ich návrat na cestu dlhodobej udržateľnosti. Tempo a nastavenie konsolidácie by zároveň nemali zásadným spôsobom oslabiť výkonnosť ekonomiky.

Potreba ozdravenia verejných financií prichádza v období, kedy je zároveň potrebné sa v plnej miere sústrediť na štrukturálne reformy a modernizáciu ekonomického modelu. Závisí od toho dlhodobo udržateľný a konkurencieschopný rast Slovenska.